

Sagsnr.
2020 - 1185

Doknr.
203809

Kommissorium for arbejde om Kofoedsminde og tilbudsstrukturen til domfældte med udviklingshæmning

Formål

Kofoedsminde, som er en institution til domfældte med udviklingshæmning og det eneste tilbud af sin slags, har over en længere periode oplevet en række udfordringer, der vanskeliggør driften af tilbuddet. Det drejer sig bl.a. om en stigende tilgang af borgere og deraf følgende overbelægning og bekymring for kvaliteten i indsatsen rejst af bl.a. Socialtilsynet og kommunerne.

En generel bekymring for kvaliteten i indsatsen for domfældte, herunder på Kofoedsminde, har senest udmøntet sig i en central udmelding fra Den Nationale Koordinationsenhed i Socialstyrelsen (NATKO). Den konkrete bekymring taler endvidere ind i den aktuelle debat om specialisering og kvalitet på det specialiserede socialområde, hvor regeringen har igangsat en større evaluering.

Spørgsmålet om kvalitet og specialisering i indsatsen for domfældte vil derfor i udgangspunktet blive behandlet i regi af NATKO samt i evalueringen, hvorfor dette arbejde i udgangspunktet alene vil fokusere på de strukturelle udfordringer i forhold til tilbud til domfældte.

Med henblik på at sikre en hensigtsmæssig drift af Kofoedsminde og tilstrækkelig kapacitet på området, skal de konkrete udfordringer og mulige løsninger herpå afdækkes. Regeringen skal på baggrund heraf præsenteres for et beslutningsoplæg.

Baggrund

I henhold til straffelovens § 16 vurderes borgere med udviklingshæmning at være ikke-strafegnede medmindre særlige omstændigheder taler for det. Såfremt de begår en strafbar handling, får de i stedet en foranstaltningsdom, som effektueres i socialt regi. Der findes følgende fem typer af sådanne foranstaltningsdomme:

- Domstype 1: Dom til anbringelse i sikret afdeling for personer med vidtgående psykiske handicap.
- Domstype 2: Dom til anbringelse i en åben institution for personer med vidtgående psykiske handicap (åbent § 108-tilbud), således at domfældte efter bestemmelse fra kommunen kan overføres til sikret afdeling.
- Domstype 3: Dom til anbringelse i en åben institution for personer med vidtgående psykiske handicap (åbent § 108-tilbud).

- Domstype 4: Dom om tilsyn af kommunen, således at domfældte efterkommer tilsynsmyndighedens bestemmelse om ophold og arbejde, og således at tilsynsmyndigheden kan træffe bestemmelse om anbringelse i institution for personer med vidtgående psykiske handicap (åbent § 108-tilbud).
- Domstype 5: Dom om tilsyn af kommunen, således at domfældte efterkommer tilsynsmyndighedernes bestemmelse om ophold og arbejde.

Borgere med domstype 2-4 kan bo på åbne institutioner, og de er derfor fordelt på § 108-tilbud (godkendt til målgruppen) rundt om i landet. Derimod er der i Danmark kun én sikret institution – Kofoedsminde - til anbringelse af borgere med domstype 1. Kofoedsminde drives af Region Sjælland og er beliggende i Lolland Kommune og har pligt til at modtage borgere med denne domstype fra alle landets kommuner. Kofoedsminde har ligeledes åbne afdelinger, hvor borgere med domstype 2 anbringes.

Der har i de senere år været en bekymring for en stigende tilgang af borgere på Kofoedsminde, der bl.a. har ført til overbelægning.

Udfordringerne med overbelægning på Kofoedsminde kan bl.a. være en konsekvens af, at pladserne på den sikrede afdeling er objektivt finansierede. Således kan det betyde, at flere borgere med domstype 2 placeres på Kofoedsmindes sikrede afdelinger i modsætning til pladser i øvrige boformer efter servicelovens § 108 samt Kofoedsmindes åbne afdelinger, der er takstfinansieret direkte af den ansvarlige kommune. På samme vis kan den objektive finansieringsmodel betyde, at færre borgere udsleses fra Kofoedsmindes sikrede afdeling til åbne afdelinger.

I Vejledning om botilbud m.v. er det derfor blevet præciseret, at borgere med domstype 2 i første omgang *skal* placeres på en åben afdeling og først herefter kan overflyttes til en sikret afdeling på Kofoedsminde. Derudover er det præciseret, at Lolland Kommune (beliggenhedskommune for Kofoedsminde), såfremt de er uenige i overførslen, kan indbringe sagen for Ankestyrelsen.

Præciseringerne har dog tilsyneladende ikke ledt til den ønskede reduktion i administrative overførsler af domfældte med domstype 2 til Kofoedsmindes sikrede afdelinger.

Det bemærkes hertil, at Ankestyrelsen efterfølgende har offentliggjort principmeddelelse (95-19), der modsat den foretagne præcisering i vejledningen, fastslår, at Lolland Kommune ikke kan klage over en anden kommunes afgørelse om administrativ anbringelse på en sikret afdeling på Kofoedsminde, og at en sådan uenighed ikke behandles som et spørgsmål om uenighed mellem kommuner om deres forpligtelser.

Det bemærkes endvidere, at der er bekymring for Kofoedsmindes faglige kvalitet. Bl.a. problematiserer Socialtilsyn Øst kvaliteten i de fysiske rammer og medarbejderes faglige kompetencer ift. den krævende og komplekse målgruppe. Disse bekymringer har ledt til NATKO's udsendelse af en central udmelding, der har til formål at afdække, om der er den fornødne kapacitet og koordination i kommunernes placering af domfældte med udviklingshæmning.

Yderligere har det givet anledning til, at Folketingets Ombudsmand i januar 2020 har opstartet en undersøgelse af forholdene for dømte personer med udviklingshandicap, der vil munde ud i en rapport i foråret 2021.

Løsning

På baggrund af en drøftelse af udfordringerne mellem Social- og Indenrigsministeriet, KL, Region Sjælland og Lolland Kommune er det besluttet at nedsætte en arbejdsgruppe, som skal adressere udfordringer og undersøge løsningsmuligheder inden for bl.a. følgende problemstillinger:

- Udviklingen i antal og fordeling af domfældte med udviklingshæmning i § 108-tilbud på landsplan.
- Afdækning af domspraksis, herunder udarbejdelsen af et validt datagrundlag for antal domfældte med udviklingshæmning (tilgang, forlængelse og afgang af antallet af borgere med domstype 1, 2 og 3).
- Undersøgelse af forskellig praksis kommuner imellem og samråd imellem ift. placeringen af domfældte med domstype 2¹.
- Effekt og betydning af præciseringer i Vejledning om botilbud m.v. ang. administrativ overførsel.
- Betydning af den nuværende finansieringsmodel for Kofoedsminde.

Arbejdsgruppens undersøgelse af problemstillingerne skal munde ud i en redegørelse for udfordringerne samt i konkrete anbefalinger til løsningsforslag til regeringen. Anbefalingerne skal som udgangspunkt være udgiftsneutrale. Arbejdsgruppens anbefalinger skal danne grundlag for beslutninger om bl.a.:

- Hvordan der sikres en mere hensigtsmæssig fordeling af domfældte med domstype 2 på landsplan, der modvirker udfordringerne med overbelægning på Kofoedsminde.
- Hvordan finansieringsmodellen og rammerne for både den faglige og personalemæssige planlægning på Kofoedsminde indrettes bedst muligt mht. at understøtte en fagligt specialiseret indsats og give mulighed for at udsluse borgere med domstype 2.

Organisering

Arbejdsgruppe

Der nedsættes en arbejdsgruppe med repræsentanter fra Social- og Indenrigsministeriet (formand), KL (Kommunernes Landsforening), Region Sjælland, Lolland Kommune og Socialstyrelsen (NATKO).

Justitsministeriet vil blive inddraget i arbejdet i relevant omfang.

Referencegruppe

For at kvalificere arbejdet inddrages relevante faglige interessenter, interesseorganisationer og praksisaktører ad hoc for at dele deres oplevelser af udfordringerne og give inspiration til mulige løsningstiltag.

---

¹ Flere regioner har etableret samråd, som bl.a. afgiver vejledende udtalelser til anklagemyndigheden om sanktionsformer for lovovertrædere med udviklingshæmning og vejleder kommuner om indsatser over for borgergruppen.

Referencegruppen forventes sammensat af repræsentanter for følgende aktører på området: Udvalgte kommuner og/eller botilbud, Socialpædagogernes Landsforbund, LEV, IMR, DH, FOA, 3F, Socialtilsyn Øst, Samråd vedrørende Udviklingshæmmede Lovovertrædere i hhv. Syddanmark og Nordjylland samt relevante videnspersoner.

Proces

Arbejdsgruppens arbejde igangsættes august 2020 og løber til og med november 2020, hvor det forventes, at der foreligger en afrapportering med henblik på efterfølgende politiske drøftelser.